

František Josef Studnička (1836–1903)

Matematický seminář a proseminář

In: Martina Němcová (author): František Josef Studnička (1836–1903). (Czech). Praha: Prometheus, 1998. pp. 157–165.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401636>

Terms of use:

© Němcová, Martina

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

MATEMATICKÝ SEMINÁŘ A PROSEMINÁŘ

Důležitou součástí výuky matematiky na pražské univerzitě se v sedmdesátých letech minulého století staly semináře a později prosemináře. První matematický seminář byl na univerzitě zřízen ministerským výnosem ve školním roce 1875/1876.¹⁾ Velmi zajímavý doklad osvětlující problematiku jeho vzniku je dopis profesora Heinricha Durège z 3. února 1875.

Prosím uctivě o dovolení smět přednést jednu věc, která mně již dlouho leží na srdci. Týká se zřízení matematicko-fyzikálního semináře na zdejší univerzitě. Když jsem v roce 1868 přešel z polytechnického ústavu na univerzitu, toužil jsem po semináři, protože mně jasně stála před očima velká důležitost takového semináře pro vyučování matematických věd. Tehdy by to byla novota, se kterou jsem svou činnost nemohl na univerzitě začít, dřív než jsem poměry na ní blíže poznal. Později jsem uspořádal skoro v každém semestru, s malou výjimkou, matematická cvičení, která nebyla neúspěšná, přece však seminář, jakožto státem zřízený institut, ve kterém by studující směli doufat na odměnu za své namáhání, nebylo možno zřídit.

Různé okolnosti však způsobily, že až dosud jsem váhal návrh na zřízení semináře podat. Nejdříve, nedlouho po mém nástupu do úřadu, byl penzionován profesor Matzka a stalo se, že jeho nástupce, profesor Studnička, vyučoval v českém jazyce. Ačkoliv k poslednímu osobně jsem ve zcela dobrém vztahu, nechtěl jsem spolu s ním vznik semináře navrhnout, protože jsem se bál neshod, těch, o kterých jsem dostatečně věděl ze své činnosti na polytechnice, jak lehce vznikají z rozdílnosti v řeči a národnosti. Profesor Studnička také nebyl nakloněn seminář zřídit!

K tomu ještě přistoupilo to, že také profesor Mach si nepřál svoji účast na semináři. ...²⁾

Vedením matematického semináře byli pověřeni profesori Ferdinand Lippich a Heinrich Durège. Lippich se stal ředitelem matematicko-fyzikální části semináře, Durège částí matematické. Seminář byl veden v německém jazyce, jeho náplň nebyla přesně vymezena; každý ředitel vtiskl své části semináře jistý ráz. Seminář mohl mít charakter přednášky, kontrolované četby nebo cvičení k přednášce. Byl základem přímého osobního kontaktu žáků a profesorů, kteří mohli uplatnit svůj vědecký vliv na posluchače; to se někdy projevilo i ve výročních seminárních pracích.

Každému vedoucímu semináře příslušela remuneration 400 zl., která byla za každý semestr samostatně schvalována ministerstvem kultu a vyučování a vyplácena zemským místodržitelstvím na základě předložené žádosti a semestrální zprávy. Stanovy semináře pamatovaly i na remuneration určené na studentská stipendia a rozvoj knihovny, která sloužila profesorům i posluchačům.

Až do rozdělení pražské univerzity na českou a německou část neexistoval český matematický seminář. Není však bez zajímavosti, že nedlouho po vzniku německého semináře Studnička podal žádost o zřízení jeho české verze. Ocitujme z jeho dopisu ministerstvu kultu a vyučování z dne 22. dubna 1876.

... chci vytyčít dva důvody, které mne nutí Vaší Excelenci snažně prosit o povolení českých cvičení na matematicko-fyzikálním semináři univerzity v Praze.

V jednom dovoluji si vyzdvihnout, že je přirozené posluchačům českých přednášek zpřístupnit i cvičení v češtině, zvláště když oni významnou většinu na fakultě tvoří.

V druhé řadě mi budiž dovoleno upozornit na zvláštnost mého postavení, že já jako ordinarius se na vedení zmíněného semináře neúčastním. ...

... a prosím ještě jednou Vaší Excelenci, aby ráčila zařídít, že matematická cvičení v českém jazyce budou vedle stávajícího semináře systemizována a že mně bude vedení svěřeno za stejných modalit, při čemž si dovoluji připojit ještě poznámku, že tím kromě remunerace nevzniknou další náklady, jelikož mám jako předseda Jednoty českých matematiků k dispozici bohatou a speciální knihovnu, ... a že konečně výsledky matematické činnosti studujících mohou najít uplatnění v mnou redigovaném časopise, o jehož obsahu pravidelně referuje Orthmanův Jahrbuch a Darbouxův Bulletin.³⁾

Český matematický seminář byl zřízen až po rozdělení univerzity spolu s historickým, románským, slovanským a pedagogickým seminářem.⁴⁾ Všechny zmíněné semináře nejprve sídlily v Klementinu (matematický v dnešní studovně rukopisů). Matematický seminář převzal stanovy a statut německého matematického semináře.⁵⁾ Podle stanov měl dva ředitele. První byl určen pro matematiku a druhý pro matematickou fyziku. Ředitele vybíral profesorský sbor příslušné fakulty a schvaloval je ministr kultu a vyučování. Ředitelé mohli samostatně a zcela libovolně stanovovat témata menších i větších písemných prací, které v průběhu semestru posluchači vypracovávali. Každý z ředitelů byl povinen věnovat semináři nejméně dvě hodiny týdně. Členem semináře mohl být každý student matematiky nebo fyziky, ale i absolvent, který ještě nezískal definitivní místo. Studenti, kteří se aktivně neúčastnili seminárních prací, měli být ze semináře rozhodnutím ředitele vyloučeni. Žádný takový případ se v matematickém semináři nepodařilo doložit studiem zápisů profesorského sboru ani jiných dochovaných materiálů. Členství v semináři bylo bezplatné. Další paragrafy stanov se týkaly studentských stipendií a povinných ředitelských zpráv. Stanovy českého semináře byly upraveny až v roce 1889 při zřízení českého matematického prosemináře.

Prvním ředitelem matematické části semináře byl ustanoven František Josef Studnička, prvním ředitelem matematicko-fyzikální části August Seydler, po jeho smrti spravoval tuto část v letech 1891–1901 František Koláček. Každý z ředitelů semináře pobíral remuneraci 400 zl. ročně. Současně byla stanovena dotace 60 zl. ročně na knihovnu (později 100 zl.) pro každou část. Každý další finanční požadavek musel být schválen ministerstvem a zemským místodržitelstvím (např. vazby knih, nákup inventáře, skříně, stoly).⁶⁾ Nejlepším studentům semináře bylo přidělováno semestrální stipendium (šest stipendií po 30 zl.,

později šest stipendií po 15 zl. pro matematickou část a šest stipendií po 15 zl. pro matematicko-fyzikální část).

... Poněvadž ze 6 celých stipendií mathematického semináře à 30 zl. dle naší poslední úmluvy připadá na každý obor 6 polovičních à 15 zl., tedy nemůže jich v žádném oboru býti navrženo nežli 6. Ze 7 prací seminárních, jež p. prof. Seydler uvádí, může tedy 6 dostati odměny à 15 zl., takže jedna musí se vynechati — která, nechť rozhodne p. prof. Seydler sám, jakož učiním i já ... Vyjednávání nějaké nebo vzájemné oznamování tu zbytečno.⁷⁾

Stipendia byla udělována na základě zprávy vedoucího semináře, která byla adresována zemskému místodržitelství. Dle statutu semináře byla nepřidělená stipendia převedena na rozvoj knihovny a pomůcek.

Každý z ředitelů semináře byl kromě výuky povinen vést podrobné účty o využití dotací, spravovat knihovnu, pečovat o inventář,⁸⁾ kontrolovat a opravovat práce studentů, vystavovat potvrzení o návštěvě semináře a za každý semestr sestavovat zprávu o činnosti semináře a o práci studentů, která byla spolu se studentskými výročními pracemi zasílána na zemské místodržitelství a jeho prostřednictvím do Vídně na c. k. ministerstvo kultu a vyučování.

Kopie některých těchto zpráv jsou uloženy ve Státním ústředním archívu v Praze (z let 1888–1896) a ve Státním archívu ve Vídni (z let 1882–1887, 1896–1897).⁹⁾ Jsou jediným zdrojem, pomocí kterého lze alespoň částečně rekonstruovat zaměření Studničkovy části semináře, který byl podle nejrůznějších zpráv velmi hojně navštěvován.

Průběh semináře nelze seriózně rekonstruovat a jeho úroveň zhodnotit, neboť se nezachovala žádná seminární práce. Ve spisovém materiálu filozofické fakulty jsou uloženy některé přípisy z místodržitelství obsahující informace, že se studentské práce vracejí matematickému semináři. Zdá se, že spolu se zprávou o činnosti semináře odesílal jeho ředitel i studentské práce na místodržitelství a jeho prostřednictvím do Vídně. Po kontrole zprávy, přiznání remunerací a stipendií byly práce vráceny zpět na filozofickou fakultu. Nelze dnes říci, kolik prací bylo ministerstvu zasíláno, patrně pouze práce navržených stipendistů. Je pravděpodobné, že se práce po návratu na fakultu vracely studentům nebo nějakou dobu ukládaly v seminární knihovně. Jejich bližší osud není znám. Studničkovy zprávy o semináři jsou psány německy na jedné či dvou stránkách. Většinou obsahují informace o tématickém zaměření semináře, jména autorů a názvy odevzdaných prací a návrh šesti stipendistů. Je zajímavé, že zprávy z počátečního období jsou semestrální a poměrně podrobné, postupem času se zestručňují a zkracují; v posledních letech Studnička podává jen jedinou zprávu za celý školní rok. Podle zachovaných zpráv lze o semináři podat následující informace (S značí počet studentů zapsaných v semináři, P počet odevzdaných seminárních prací):

Semestr	S	P	Okruh
ZS 1882/83	—	4	integrace diferenciálních rovnic, jejich geometrické aplikace, trajektorie, trochoidy, singulární integrály
LS 1882/83	—	5	integrace obyčejných i parciálních diferenciálních rovnic
ZS 1883/84	—	7	pojem funkce od J. Bernoulliho do současnosti, spor Newtona a Leibnize, teorie čísel
LS 1883/84	—	6	řešení rovnic, prostorové křivky a plochy
ZS 1884/85	—	6	historie integrálního počtu
LS 1884/85	—	4	teorie eliptických integrálů
ZS 1885/86	—	7	involuce, klasifikace křivek 3. řádu, určité a vícenásobné integrály, neřešitelnost obecných algebraických rovnic 5. stupně, základní věta algebry, existence odmocnin
LS 1885/86	—	5	funkce β , funkce Γ , sférická trigonometrie
ZS 1886/87	—	7	trochoidy, trajektorie, grafické počítání s komplexními čísly, goniometrické a hyperbolické funkce
LS 1886/87	9	8	—
ZS 1887/88	12	10	analýza, historie matematiky
LS 1887/88	—	12	geometrie, analýza
ZS 1888/89	12	12	—
LS 1888/89	12	12	—
ZS 1889/90	—	—	analytická geometrie v rovině
LS 1889/90	9	9	—
ZS 1890/91	—	10	integrální počet, teorie křivek
LS 1890/91	—	10	analýza a její historie
ZS 1891/92	12	12	všeobecné algebraické tvarosloví, diferenciální počet
LS 1891/92	11	11	historie geometrie
ZS 1892/93	—	10	algebraické rovnice, integrální počet
LS 1892/93	—	8	—
ZS 1893/94	16	—	geometrické problémy integrálního počtu
LS 1893/94	—	16	určitý integrál, objemy
ZS 1894/95	—	24	integrální počet
LS 1894/95	—	21	diferenciální a integrální počet
ZS 1895/96	—	23	—
LS 1895/96	—	—	—
ZS 1896/97	—	37	integrální počet a jeho užití v geometrii
LS 1896/97	—	32	integrální počet a jeho užití v geometrii

Ve zprávách najdeme i jména našich pozdějších významných matematiků a fyziků i aktivních učitelů. Např. M. Lerch se práce semináře účastnil minimálně 5 semestrů, J. Sobotka 5 semestrů, F. Fabinger 8 semestrů. Poznamejme pro zajímavost názvy některých seminárních prací:

Lerch Matyáš: *Specifische Eigenschaften gewissen algebraischen Ausdrücke untersucht und ausserdem allgemeine Involutionsen n-ter Ordnung k-ter Stufe behandelt* (1886)

Novák Vladimír: *Eine reichhaltige Zusammenstellung von Eigenschaften der Binomialkoeffizienten* (1888)

Novák Vladimír: *Über die Annullirungsfälle der Determinanten* (1891)

Nušl František: *Über singuläre Integrale* (1891)

Nušl František: *Über die Geschichte des Variationsbegriffs* (1891)

Petr Karel: *Über den Integrationsfaktor* (1891)

Petr Karel: *Über Integration der Differentialgleichungen durch Reihen* (1891)

Sobotka Jan: *Eine Zusammenstellung und Vergleichung der Methoden, nach welchen bestimmte Integrale ausgewerthet werden* (1886)

Sobotka Jan: *Über die Laisantine* (1891)

Sobotka Jan: *Die Anwendung der Integralrechnung zur Reihenentwicklung* (1891).

Další zprávy se bohužel v našich archívech nedochovaly. Z jiných zdrojů je však známo, že ke konci 19. století mívali Studnička a Koláček v semináři 40–45 účastníků (viz [1]). V roce 1901/1902 se situace stala kritickou, neboť Studničkův seminář navštěvovalo 89 studentů. Proto profesorský sbor opětovně žádal ministerstvo o zřízení druhé stolice matematiky a o rozdělení semináře na dvě oddělení, aby mohl seminář i nadále plnit své poslání. Toto Studničkovovo úsilí podporované profesorským sborem dokazují Studničkovy dopisy ministerstvu.¹⁰⁾ Rozhodnutím ministerstva byla nakonec zřízena druhá profesura určená jmenovitě pro řádného profesora techniky Eduarda Weyra spojená s druhým oddělením matematického semináře. Weyr měl nastoupit od zimního semestru školního roku 1903/1904. V únoru 1903 však zemřel Studnička a v červenci 1903 i Weyr.

Vraťme se však zpět do 19. století. Studnička, jak dokládají dopisy uložené ve spisovém materiálu filozofické fakulty, se v devadesátých letech snažil zlepšit postavení ředitelů všech přírodovědných seminářů. Požadoval zřízení komise, která by prozkoumala možnost zvýšení remunerace — zdvojnásobení odměny, která byla stanovena na počátku sedmdesátých let 19. století a od té doby nebyla upravena. Přitom v sedmdesátých letech bylo pouze 5–10 členů semináře a nebyly vypracovávány a opravovány téměř žádné studentské seminární práce. Ve srovnání s přednáškovou hodinou byla seminární hodina značně podceněna. Studnička o tomto problému 30. 9. 1897 napsal:

- 1) *Připadá i při nejmenším normálnímu platu per 2000 zl. na přednáškovou hodinu 400 zl.,*
- 2) *jest hodina seminární mnohem obtížnější nežli přednášková, i nehledí se k censurování prací ...¹¹⁾*

K problematice „ekvivalence“ seminářů a přednášek se Studnička vrátil v kuriózním příspěvě z roku 1902:

Jsou-li seminární (všechny) hodiny ekvivalentní s přednáškovými, platí tento semestr, protože

$$7 + 3 = 10,$$

pakli nejsou, neplatí, protože

$$7 + 3 \neq 10 .^{12)}$$

Přestože seminární hodina nebyla řádně doceněna a byla pro ředitele patrně náročnější na přípravu, žádal Studnička v roce 1902 o snížení počtu přednáškových hodin a jejich převedení na seminární hodiny. Seminární cvičení považoval za velmi cenná, neboť umožňovala přímý kontakt profesora a posluchače.

Snad proto Studnička usiloval o zřízení matematického prosemináře. V květnu 1889 žádal ministerstvo o zřízení prosemináře, který měl usnadnit přechod studentů — kandidátů učitelství z gymnázií na univerzitu. V dopise současně nastínil budoucí práci v prosemináři.

Po sedmileté zkušenosti odvažuje se uctivý podepsaný předložit prosbu, které již jinde bylo vyhověno a jejíž splnění se tak důležité jeví pro pražskou univerzitu, jelikož ona je jako jediná věnována českoslovanskému kmeni v monarchii. Jde o ustanovení matematického prosemináře, týdně jednohodinového, jako jsou ve Vídni a Černovicích. ...

U matematiky se v gymnáziu objevuje taková diskontinuita mezi střední a vysokou školou jako v žádném jiném vědeckém oboru. Tato exaktní věda v druhé polovici našeho století pokročila. Forma, symbolika, metoda, toto vše doznalo takové zdokonalení, že se od gymnaziální staromódní výuky přednáška na vysoké škole odchyluje. Zatímco každý jiný abiturient při svém příchodu na univerzitu hned se dostane do dalšího studia, kandidát matematiky nevidí před sebou bezprostřední přechod, ale musí provést skok, který ho od staré metody gymnaziální přímo do nejnovějších vymožeností položí. Když se nyní uváží, kolik formálního a tématicky nového obsahuje matematika — např. „nová algebra“ nebo „nová geometrie“, musíme uznat, že je nejvýše žádoucí poskytnout možnost přechodu od starého k novému tak, jak to kontinuita studia vyžaduje. Toho bylo možno dosáhnout aspoň částečně, když se věnovala speciální pozornost nejmladším členům cvičení, čímž ovšem starší seminaristé přišli zkrátka.

Tak se ukazuje na jedné straně zkrácení ve vědeckém postupu, zatímco na druhé straně se zisk nevytvořil, aby celkový požadavek byl pokryt. Jeví se jasně, že samostatné uvedení do života volá. Aby se dvoustranně s úspěchem mohlo pracovat. A toto zamýšlí obsah předkládané prosby. Zřízení jednoho týdně jednohodinového matematického prosemináře může dosáhnout toho, aby se nově nastupujícímu cvičení na univerzitním studiu učinila pohodlnější a rychleji se do nového směru uvedl, bez újmy pro staré akademiky. ...¹³⁾

Proseminář byl ministerstvem povolen 28. května 1889 dekretem č. 101 20. Na podzim téhož roku byly scháleny jeho stanovy. Jeho členem mohl být každý řádně zapsaný posluchač univerzity. Student matematiky musel od roku

1889 navštěvovat nejméně dva semestry matematického prosemináře, než mohl vstoupit do matematického semináře. Proseminář se konal jednou týdně jednu hodinu. Proseminární cvičení navazovala na výuku na gymnáziu a byla bezplatná. Studenti mohli v doprovodu ředitele prosemináře užívat i knihovnu matematického semináře. Na konci každého semestru byl ředitel prosemináře povinen vypracovat samostatnou zprávu o proseminární činnosti, která byla adresována zemskému místodržitelství a jeho prostřednictvím byla zaslána c. k. ministerstvu kultu a vyučování ve Vídni. Vedení prosemináře bylo spojeno s roční remunerací 200 zl. Ředitel byl vybrán profesorským sborem filozofické fakulty a jmenován c. k. ministerstvem kultu a vyučování.

Český matematický proseminář zahájil svoji činnost od zimního semestru 1889/1890 pod Studničkovým vedením. Dnes již nelze určit průběh a obsah prosemináře ani přesný počet jeho studentů. Jediným zdrojem, který umožňuje částečně rekonstruovat některá z probíraných a procvičovaných témat, jsou Studničkovy německy psané krátké zprávy z let 1889–1897.⁹⁾ Obsahují stručnou charakteristiku probírané látky a žádost o ředitelskou remuneraci; neobsahují informace ani o počtu studentů ani o způsobu jejich práce. Na jejich základě lze provést následující rekonstrukci.

Semestr	Probíraná témata
LS 1889/90	determinanty, jejich použití, analytická geometrie
ZS 1890/91	základy aritmetiky, počítání s komplexními čísly, rovnice $x^n = 1$
LS 1890/91	základy geometrie, teorie determinantů a její vývoj
ZS 1891/92	historický vývoj počtů, aritmetika komplexních čísel, kvaterniony
LS 1891/92	geometrie (hypotézy a principy), absolutní geometrie
ZS 1892/93	teorie a užití komplexních čísel, teorie kvaternionů
LS 1892/93	základy geometrie, vztah eukleidovské a absolutní geometrie
ZS 1893/94	teorie determinantů
LS 1893/94	determinanty z teoretického a praktického hlediska
ZS 1894/95	aritmetika komplexních čísel, úvod do teorie funkcí komplexní proměnné
LS 1894/95	komplexní funkce
ZS 1895/96	aritmetika komplexních čísel
LS 1895/96	—
ZS 1896/97	aritmetika komplexních čísel
LS 1896/97	aritmetika komplexních čísel

Ve zprávách za zimní semestr 1894/1895 a zimní semestr 1895/1896 Studnička hodnotil práci v prosemináři takto:

Právě uzavřená cvičení zimního semestru matematického prosemináře měla za účel vyplnit mezery matematické gymnaziálního programu na aritmetickém

poli a předvést počítání s komplexními čísly jako úvod do teorie funkcí takových proměnných spolu s patřičnými grafickými zobrazeními. Účast byla potěšitelná, zrovna tak i úspěch a to dokazuje prospěšnost takového doplnění i uvádění.¹⁴⁾

... účast na příslušných cvičeních překročila všechny předcházející semestry a jsou konkrétní důkazy, že tyto rozpravy spojující zvolenými partiiemi střední a vysokou školu nejsou bezvýznamné. V tomto zimním semestru to byla aritmetika komplexních čísel které, bohužel, na středních školách nebyla odpovídající péče věnována, což bohatou látku pro školní cvičení mohlo poskytovat. Úspěch jejich byl v každém směru velmi uspokojivý a bude i při dalším studijním pokračování jistě také potěšitelně manifestován.¹⁵⁾

Je pravděpodobné, že matematický proseminář odpovídal svou úrovní dnešním úvodním matematickým cvičením v prvních ročnících vysokých škol. Matematický seminář položil základy dnešním cvičením k přednáškám, seminářům, ročníkovým a diplomovým pracím.

Přestože semináři prošla řada pozdějších vynikajících matematiků (M. Lerch, K. Petr, J. Sobotka, A. Sucharda aj.), zůstávalo těžiště výuky na přednáškách. Studnička míval během svého působení na univerzitě 8 až 10 hodin týdně (výjimečně 11 až 12 hodin), semináře tvořily sotva polovinu časové dotace (3 až 5 hodin týdně), tedy menší část výuky.

Poznámky

- 1) Poznamenejme, že v roce 1874 byl vytvořen matematický kabinet, který položil základy sbírek a pomůcek.
- 2) Překlad německy psaného dopisu, který je uložen ve Státním archívu ve Vídni, fond Unterricht, 5A Prag Seminare A–O, kartón č. 1139.
- 3) Překlad německy psaného dopisu, který je uložen tamtéž.
- 4) Viz např. opis dopisu děkana Studničky z 8. 3. 1883 c. k. ministerstvu kultu a vyučování, Archív UK, Spisy FF 1882–1883, inv. č. 1368, kartón č. 136, spis č. 487. Viz dále dopis z 22. 6. 1883 ministerstvu, tamtéž, spis č. 770.
- 5) Statut německého semináře byl vydán děkanátem filozofické fakulty 10. 5. 1875. Tiskem vyšel v roce 1877 nákladem Jos. R. Vilímka.
- 6) Viz např. dopis místodržitelství z 23. 7. 1897 povolující zcela mimořádnou dotaci 100 zl. na vazbu knih, Archív UK, Spisy FF 1896–1897, inv. č. 1382, kartón č. 150, spis č. 1161. Viz např. dokumentace vztahující se k pořízení skříně na seminární knihy, Archív UK, Spisy FF 1900–1901 a 1901–1902, inv. č. 1390, kartón č. 158, spisy č. 1283, 1619 a inv. č. 1391, kartón č. 159, spis č. 930.
- 7) Studničkův dopis z 30. 3. 1887, Archív UK, Spisy FF 1887, inv. č. 1372, kartón č. 140, spis č. 99, a dále Seydlerův dopis děkanátu z 23. 3. 1887, tamtéž.

- 8) Spisy FF informující o každoročním vyúčtování dotací a o revizi jejich správnosti. Je zajímavé, že během ředitelování semináři i prosemináři Studnička souhrnný inventář nikdy nevypracoval a místodržitelství nezaslal; viz dopis místodržitelství z 29. 4. 1903, Archív UK, Spisy FF 1902–1903, inv. č. 1394, kartón č. 162, spis č. 1771.
- 9) Materiály ve Státním ústředním archívu v Praze jsou uloženy ve fondu MKV/R 5A Prag Seminare K–O, kartón č. 132, složka 1888–1916. Materiály ve Státním archívu ve Vídni jsou uloženy ve fondu Unterricht 5A Prag Seminare A–O, kartón č. 1139.
- 10) Studničkovy dopisy ze 14. 3., 15. 10. a 20. 4. 1902, Státní ústřední archív Praha, fond MKV/R 5C1 Prag 1900–1902, kartón II-182, složka 1902.
- 11) Archív UK, Spisy FF 1897–1898, inv. č. 1383, kartón č. 151, spis č. 20.
- 12) Studničkův dopis z 14. 12. 1902, Archív UK, Spisy FF 1902–03, inv. č. 1393, kartón č. 161, spis č. 664.
- 13) Studničkův dopis z 15. 5. 1889, Státní ústřední archív Praha, fond MKV/R 5A Prag Seminare K–O, kartón č. 132, český překlad německého dopisu.
- 14) Překlad zprávy o prosemináři z 25. 3. 1895, tamtéž.
- 15) Překlad zprávy o prosemináři z 17. 3. 1896, tamtéž.

LITERATURA

- [1] Petráň J., *Nástin dějin filozofické fakulty Univerzity Karlovy*, Praha, Univerzita Karlova, 1983.